

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 14 kor.
 Negyedévre 4 .
 Helyben házon kívül:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 annap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszedésére
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Működésének és hirdetéseknek
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Árnyas szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 17.

A belgiumi forradalom.

Egy hét óta forradalmi állapot van Belgiumban, Brüsselnél utcáin zavarog a nép, 220,000 munkás sztrájkol, nem azért, hogy nagyobb fizetést kapjanak vagy leszállítsák a munkaidőt, hanem, hogy a sztrájkolás és a vele járó utcai zavargások által nagyobb súlyt kölcsönözzenek a szociálisták követeléseinek a választói jog tekintetében.

A ki tudja azt, hogy Belgiumban nyolcz esztendővel ezelőtt a most is uralmon levő klerikális kormány végrehajtotta az alkotmányrevíziót, a mire a volt liberális-szabadkőműves kormányok gondolni sem mertek s behozta az általános választói jogot és a titkos szavazást olyan formában, a mely legtökéletesebb a földkerekségen, — az bizonyára megütközéssel, csodálkozással fogadja a belgiumi forradalmi híreket.

Ugy a theoretikus, mint a gyakorlati jog és államtudomány egyhangú tanítása, hogy a parlament akkor lesz igazi népképviselő, ha a polgárok összessége bir választói jogosultsággal, e jogukat szabadon és függetlenül tényleg gyakorolják is és a parlamentben a szavazatok aránya szerint a kisebbség is képviselve van.

Ezek az elvek vezették Beernaert belgiumi miniszterelnököt és az ugy nevezett klerikális pártot 1894-ben, mikor az új választási törvényt megalkották.

Ez az új alkotmány először is megadta a választói jogot minden nagykorú belgiumi állampolgárnak; nincs kizárva senki, a legszegényebb munkás sem, a szolga sem.

A ki hozzájárul az állam fentartásához és védelméhez — az jogosan megkívánhatja, hogy beleszólhasson a közügyekbe. Már pedig a szegény is fizet, ha egyebet nem indirekt adót és szolgál a katonaságnál, még pedig rendesen terhebben, mint a jobb módúak. Megadta tehát a belga alkotmány a választói jogot minden nagykorú polgárnak.

Gondja volt arra is, hogy függetlenül és szabadon gyakorolhassák e jogukat a polgárok, behozta azért a titkos szavazást, még pedig olyan formában, amely teljesen a francia és angol mintákon is. Belgiumban ugyanis az a választási eljárás, hogy szavazó czédulákat előre nyomtatni vagy írni nem szabad; hanem a választási elnöktől kap mindenki teljesen egyforma czédulát, azzal bemegy a szomszéd titkos kamarába, a hol teljesen egyedül, mindenkitől elzárva beírja vagy aláírja a jelöltje nevét s visszatérve a terembe, behajtott czéduláját ő maga dobja az urnába. Ilyen eljárás mellett minden befolyásolás és minden visszaélés ki van zárva.

Ennél is tovább megy a belgiumi választási törvény. A választói jog gyakorlását állami kötelességnek tekinti, melynek elhanyagolását éppen úgy nem szabad megengedni, mint a katonai vagy az esküdthírségi szolgálat teljesítését. Vagyis

a szavazás mindenkire kötelező. A ki akadályozva van, tartozik igazolni magát az erre rendelt bíróság előtt, ha igazolás nélkül elmulasztja a szavazást, kemény büntetésnek esik alá. Mióta e törvény érvényben van, Belgiumban a polgároknak több mint 90 százaléka tényleg leadja szavazatát.

Bármily tökéletes legyen is a belgiumi választási törvény, van mégis egy fogyatkozása. Az t. i., hogy nincs gondoskodva arról, hogy a kisebbség is birjon arányos képvisellel. Arányos ugyan a kerületek beosztása s így nem történhetik meg az a hallatlan dolog, mint Magyarországon egyszer már megtörtént, hogy t. i. az egész országban leadott összes szavazatok közül több szavazat esett az ellenzék jelöltjeire, mint a kormánypártiakra s mégis óriási többsége volt a kormánypártnak, — ilyen Belgiumban nem történhetik meg, de a szavazatok aránya szerinti képviselő csak a községi szavazásnál van behozva.

De nem e hiány miatt van most baj Belgiumban, hanem a választási törvénynek egy másik intézkedése, az ugynevezett többes szavazat miatt. A belga választási törvény ugyanis minden nagykorú polgárnak biztosít ugyan jogot, de nem mindenkinek egyformát, hanem annak, aki jobban kiveszi a részét a állam fenntartás terheiből, annak több jogot is ad. Egy pót-szavazattal bir u. i. minden 35 éves, családos, vagy törvényes gyermekekkel biró özvegy ember, aki legalább 5 frank adót fizet; — ha-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ninette.

Írta: Marie Girardet.

A lámpa élénk világánál ott ült Jeanne asszony az asztalnál és ráhajolt a himzésére. Finom arczéle határozottan rajzolódott bele a sötét falkárpitba. A lábánál alig tizesztendő lánykaja játszadozott, bábuk, lapdák, apró figurák heverték körülötte szanaszét a szőnyegen. Olykor lopva felpillant anyjára Ninette, s nyilvánvalóan meglátszik rajta, hogy valami elhatározás támadt benne, amelyhez szavakat keres. Már-már szóra nyílt néhányszor az ajka, de csak néma maradt mindannyiszor. Végre összeszedi minden bátorságát Ninette és végül megkérdezi azt, amitől Jeanne asszony már évek óta félt:

— Anyácskám, meghalt az én papám?
 — Nem, szívem.
 — Akkor hát tengerészti? —
 — Az sem. De miért is kérdezősködsz, gyermekem? Beszélj talán valaki atyádról?
 — Nem, de a barátom ma a szülei körül beszéltek a sétatérben. Mindegyiknek van papája, aki velük van, csak Miminek nincs. Az övé már meghalt, Susanne papája pedig egy hajón van, messze, nagyon messze. Mond hát, anyácskám, hol van az én papám?

Jeanne asszony a tenyerébe rejtette arczát. Múltjának minden emléke felvonult lelkében. A

fiatal, szeretett férje, aki gyöngéd és hű, aztán a szomorú hetek, amikor a szívtől elszakadt, mignem az elhagyatottságnak borzalmas valósága rá nem tört. Akkor minden felvilágosítás nélkül a magányba menekült. Semmit sem akart többé tudni felőle, s a leánykáját, egyetlen kincsét magával vitte. A napok aztán multak rendre, csöndben, eltompultságban, a visszaemlékezésben, de Jeanne lelkébe nem tért vissza a nyugalom. Egyedül maradt kicsikéjével és busan nézett elébe annak a pillanatnak, amikor a kis lány okos lesz és az apja felől fog kérdezősködni.

Jeanne asszony a keblére ölelte leánykáját, megsimogatta hullámos haját és először kezdett a leányával úgy beszélni, ahogy a nagyokkal szokás.

— Ninette, a te atyád eleinte nagyon kedves volt, de később... később nagyon nagy szomorúságot okozott nekem, úgy hogy el kellett hagynom. Aztán úgy lett minden, mint az esküvőm előtt. Csak éppen, hogy te lettél az enyém, te, szivecském, egyetlen vigasztalásom.

— Sohasem jön vissza a papám?
 — Nem jöhet, mivelhogy én elmentem tőle.

— És te anyácskám, te sohasem mégis vissza hozzá?

— Nem, Ninette.

— Miért?

— Azt majd később érted meg, gyermekem. En most már eleget beszéltem neked erről s ha szeretsz, akkor sohasem beszélsz róla.

Elszántan vette ujra kezébe a munkát, de szemének a nézése szomorú volt, s ajkát keményen összeszorította.

Részvételt nézett Ninette az anyjára. Hanem a papájáról úgy szeretett volna még valamit, bővebb részleteket tudni! De mert érezte, hogy ezzel fájdalmat okozna az anyjának, azért hát hallgatott és ábrándozni, képzelődni kezdett.

Egyszer, egy áprilisi délután a Champs-Elyséesre vitték Ninette-et. Mint nagy, mozgó virágok, rózsásan, fehéren, kéken hullámzottak a gyermekcsoporthok a czukorkaárusok és kocsikák között. Ninette is piros ajkkal, lobogó hajjal, csengő kacagással futkosott és tapsolt. Egyszer csak odajött hozzá egy idegen, aki már hosszabb idő óta vizsgálta.

— Jónapot, kisasszonyka! — mondotta Ninettehez. — Szabad tudnom a nevét, kis hölgy?

— Ninette Decourcelle.

Az idegen megremegett, aztán még barátságosabban mosolygott, odanyújtotta kezét a leánykának, aki belecsapott s arra az a férfi megcsókolta a kis kezét. Majd kivette gomblyukából az ibolyát, odaadta a gyermeknek és eltűnt, a nélkül, hogy egyetlen felvilágosító szót mondott volna.

Ninette nek minden kedve elment a játéktól s nem akart együtt lenni a kis pajtásokkal. Egyre csak az idegen, előkelő urra kellett gondolnia s különösen az zavarta, hogy a neve, olyan élénk hatást tett rá. Egyre csak bus

sonlóképpen egy pót-szavazattal bír az a 25 éves polgár, aki 2000 frank ingatlannal vagy megfelelő tőkével bír és két pót-szavazattal bír az intelligencia, (a katonatisztek is), — de három szavazatnál többet senkinek sem ad a törvény.

A törvénynek ez az intézkedése bántja a szocialistákat, akik csak a legszegényebb néposztályból toborozván hivatást, nem remélik, hogy egyhamar többségre jussanak. Ezért mozgósítják az utcát, hogy elveiknek győzelmet szerezzenek.

Sem a király, sem a kormány nem akar engedni. A kormány most már annál szilárdabban áll elvei mellett, mert az utolsó napokban — érezvén az államot és társadalmat egyformán fenyegető veszedelem — a liberálisok is elhagyták a szocialistákat s a kormányt támogatják.

Belgiumban legjobban kiélesedett a társadalmi kérdés. Valóságos harc folyik ott már, komoly előcsatája a huszadik század nagy társadalmi válságának. Erdemes oda irányítani figyelmét minden komolyan gondolkodónak. Első sorban az államférfiaknak, kiknek kötelességük megtenni mindent, hogy megelőzzék vagy elhárítsák a fenyegető veszedelemet.

Dr. V. Gy.

Egy lépéssel tovább.

Az iskolák államosságánál az volt a program, hogy felekezeti jellegű az intézetben nem töltenek ugyan, de a vallási életet nem érintik, sőt istápolják.

Hát katolikus jellegű nem töltenek az bizonyos, de a többi felekezetekkel szemben szörnyen udvariasak voltak.

Ahol túlsúlyban volt a protestáns elem, ott mindenféle állami intézet protestáns szagu, nemzetiségi vidéken nemzetiségi erőkkel használnak, de katolikus helyen szinte tüntetnek — nem katolikus voltukkal.

Nem régen nagy heccet csináltak azért,

mert katolikus növendékek apró egyesületi jelvényeket viseltek a gomblyukáikban, de arról soha sem volt szó, ha zsidó gyerekek pájész és czedáklival jelentek meg, szombaton nem irtak s.b. mi mind élesebb felekezeti jelleg, mint egy gomb a gomblyukban.

Most Szegeden, mely mondhatni tiszta katolikus város, mert hisz aránylag is óriási, több beone a katolikus, mint p. o. Debreczenben a kálvinista, a katolikus tanulók zászlót szentelnek, mely templomi ünnepeken fog szerepelni.

E miatt ismét járja az éretlen hecc és Wlassics ur siet fenyegetőzni. Hát hiszen, hogy a fővárosi merkantilis lapoknak mi a véleménye, azt tudjuk, a Wlassics urét szintén, hiszen soha egyháza védelmére semmit sem tett, bár főgondnok kollégáitól sokat tanulhatna, vezeti tehát a kath. egyház az ő ifjú híveit egyháza törvényei szerint tovább is. Es ha ez az egyház nem is kívánja, hogy a rendes tanmenet felekezeti okból felfüggesztessék minden héten egy napra, de a vallás szabad gyakorlatát követeli, akár tetszik a miniszter és merkantilis barátainak, akár nem.

Darányi főgondnok az 1848. XX. t.-cz-ről.

A dunamelléki református egyházkerület Szilágyi Dezső helyébe Darányi miniszterválasztotta főgondnokul. Ez alkalommal Darányi letette a hivatalos esküt s elmondta programbeszédét. Érdekes volt beszédének következő passusa:

Munkálkodásunkat, — ugymond — igénybe fogja venni a zsinat előkészítése. A zsinat kétségkívül foglalkozni fog az 1848. évi XX. törvényezik végrehajtásának kérdésével is. En azt hiszem, alig lesz közöttünk valaki, a ki az 1848. évi XX. törvényeziknek betű szerinti végrehajtását kívánja. Azt hiszem, nem igényelhetünk egyebet, mint hogy az a szellem érvényesüljön, a mely abban lefektetve van, a mely szellem a jogegyenlőséget és az egyenlő elbánást jelenti. A legfontosabb feladat, ami ránk vár, azt hiszem, adóztatási ügyünk igazságos és arányos rendezése. Egy helyes kulcs kidolgozása által iparkodnunk kell, a mennyit birunk, egyházi terhet magunk viselni, a mit aztán nem birunk el, ott azt hiszem, az ál-

lam fokozatosan és pénzügyi helyzetéhez képest, de nem fog elzárkózni az elől, hogy meghatározott terv és rendszer szerint segítségünkre legyen. Szólt ezután a miniszter a református pap- és tanítónévelés fejlesztéséről. Kijelentette, hogy energikusan fog őrködni az egyházkerület jogain s önállóságán. Elítélte azután a világszerte tapasztalható vallási türelmetlenséget s nagyhatású beszédét így fejezte be: Nincs ország, melynek a kölcsönös türelemre annyira szüksége volna, mint Magyarországnak. Bárhova tekintünk a földtekén, protestánsokat majdnem mindenütt fogunk találni, de magyarokat, vagy fajrokonokat ezen a földön kívül nem találunk sehol. Azért is úgy szolgáljuk egyházunkat, a mint azt elődeink szolgálták, akképp, hogy egyházunk hű szolgálata által a haza is mindenkor szolgálva legyen. Ez lesz az én vezéreszavam. Ennek a jegyében foglalom el a dunamelléki ev. ref. egyházkerület főgondnok székét.

Darányi úgy szólt, amint jézán, fanatizmus-tól ment protestáns beszédet. Folyton csak követelőzni és protestálni az elvégre sem lehet felekezeti program, legfeljebb felekezeti — kinövés.

A IV. bíráló bizottság ülése.

A képviselőház IV. bíráló bizottsága tegnap délelőtt fel 10 órakor Hodossy Imre elnöke alatt tartott ülésében megvizsgálta Szentiványi Gyula megbízólevelét, a melyet az osztályok a bizottsághoz utasítottak. A megbízó levél ellen azt a kifogást emelték, hogy Szentiványi Gyulát jelöltnek tíz választó együttesen nem ajánlotta. A kifogás a képviselővel közöltetvén, bemutatta az eredeti iratot, a melyből a bizottság meggyőződött róla, hogy öt több mint tíz választó jelölte s ennek alapján Szentiványi Gyulát végleg igazolt képviselőnek nyilvánította.

Visszavont petíció.

A mezőkövesdi kerület Brezovay László kormánypárti választotta képviselőjévé a néppárt jelöltjével, Kálmán Károlyival szemben. Ennek hívei megtámadták a választást s a Kuria mára tüzte ki a tárgyalást. Mint-hogy azonban a támadók visszavonták petíciójukat, a bíróság megszüntette az eljárást.

kék szemét látta, amint őt nézi. Valami rég elhalványodott emlék ébredt fel benne. Mintha az elenyésző múltban már látta volna ezt az urat. S hirtelen ez a gondolat villant át a lelkén:

— Ha a papám volna!

A következő napok alatt pedig mindjobban megerősödött benne az a meggyőződés, hogy az az idegen az apja volt. Kétségkívül az, már az arcvonásaira is visszaemlékezik. Leirhatatlan elfogódottság hatalmasodott el rajta. Viszont akarta látni azt az embert és nap-nap után kereste a járőrök között. A nevelőnője látta ezt és megfigyelte. Mihelyt hazaértek, a nevelőnő elmondta tapasztalatait, de Ninette nem szólt egy szót sem. Jeanne asszony nyugodtan meghallgatta a dolgot, de titokzatos aggodalom borzongott végig rajta. Csöndes félelem fogta el az apától, aki minden jogának birtokában maradt. Meghagyta a nyugtalankodó angol kisasszonyt, hogy sohase vigye többé Ninette-et a Champs-Élyséesre.

Másnap már másfelé sétáltak. Ninette keservesen sirt. Azt hitte, hogy megláthatja megint az idegent, s ez az álma töltötte be egész lelkét. Fel akarta találni újra az apját, meg akarta szerezni a szeretetét és vissza akarta vezetni az anyjához. Az ő szelid, jó-ságos szemével csak nem lehet gonosz ember.

A Champs-Élyséesre csakugyan nem vitték többé Ninette-et, s az ismeretlen, akinek az ibolyáját jól megőrizte, nem látta viszont. Annára aggódva táplált vágya teljesíthetetlen-

nek látszott. Az ő anyácskája csak szomorúan és magányosan él majd tovább, ő maga pedig apátlan leányka marad! Ninette kezdett szenvedni titkos bánatától. Arcza, ajka elvesztette rózsás színét. Nem kereste fel többé kis pajtásait élénk kacagása nem csendett többé a sétatéren. Jeanne asszony nyugtalankodni kezdett és olykor bus halálsejtelmek bántották.

Hivatta az orvost, s az felette vérszegénység találta a gyermekét.

— Sokat kell künn lennie, órákhosszat kell a friss levegőt szívnia, s a kicsikének legalább látszólag mindent meg kell engedni.

Bármint teljesítették is az orvos rendeléseit, Ninette még sem tért magához, egyre halványabb és gyöngébb lett. Végül jött egy nap, amikor lábacska megtagadták a szolgálatot, nem tudott kimenni. Ágyba fektették, az orvos azt tanácsolta, hogy vigyék Arcachonba.

A leányka erre könyekben tört ki. Ődthagyni Páris! Hisz akkor egészen vége az álmának. Az orvos faggatta, hogy miért nem akar elmenni.

— Mondd, mit kívánsz? Anyácskád mindent megtesz, ami módjában van, ugy-e nagyságos asszony?

És Jeannehoz fordult, aki csak bólintott a fejével.

— Mindent? — susogta a kicsike és reszkette emelkedett fel ágyában. — Mindent? ... Igaz ez, anyácskám?

Jeanne asszony odahajolt leánykájához.

És erre Ninette, a nélkül, hogy fölnevezett volna, mintha csak meg volna rémülve attól a hallatlan kéréstől, amit ki akart mondani, halk, de határozott hangon ezt mondotta:

— A papámat akarom látni. Nem akarok addig elutazni, amíg nem látom.

Jeanne arczáról, amely halovány és merev lett, mintha minden élettől eltűnt volna. Kétségbeesetten nézett gyermekéről az orvosra. Aztán lerokkadt a székre; leánykája makacs pillantásával kísérté minden mozdulatát.

— Látja, — mondotta panaszos hangon — anyácskám nem tesz meg nekem mindent, amit kívánok.

— Igaza van a kicsikének, — jegyezte meg komolyan az orvos — teljesen igaza van. Én öreg barátja vagyok a családnak, nagyságos asszonyom, engedje meg, hogy elmenjek a Rue d'Antinbe ...

Egy pillanatig még néma maradt Jeanne asszony, aztán ránézett az izgatott, gyenge kis lényre, az átlátszóan finom arcocskára. Elszánt arczczal vetette el magát a büszkeségét, — a kulcsot, amely szívét elzárta — s beleegyezett. A gyermek pedig boldogan csapta össze tenyeréit, s gyöngye pirosság öntötte el arcát.

Aztán az anya és a leányka várakozott, s a szívük erősen dobogott.

Egyszer csak ... lépések hallatszottak künn a folyosón ... a csengő megszólal ... az ajtón kopognak. Az »idegen« ott állott a küszöbön s nézte azt a két lényt, amely az övé volt. A bánatát fájdalmas érzése szorón-

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 17.

Gróf Apponyi Albert elnök megnyitja az ülést.

Napirend előtt elnök bejelenti az összeférhetetlenségi zsűri tegnapi ítéletét, mely szerint Lendl Adolf képviselőre kimondották az összeférhetetlenséget s ennek rendezésére 8 napi határidőt tűztek ki. Még néhány kisebb vonatkozású bejelentés után a

kultuszárca

folytatólagos tárgyalása következett. Első felvétel.

Artim Mihály személyes kérdésben kér szót, egy régebbi közbeszólását akarja kimagyarázni. (Halljuk! Halljuk!) A ruthén nép hazafias érzését bizonyítja. Ez pedig első sorban a ruthén papoknak érdeme. A ruthén papok hazafiaság dolgában senki után nem áll, a hazafias kultúrának apostolai azok. (Helyeslés.)

Azokat a felekezeti iskolákat teljesen meg lehetne magyarosítani, de ha ők ily értelemben fordulnak a kormányhoz, azt a feleletet kapják: Mi közünk hozzá, az nem állami, hanem felekezeti iskola. Helyteleníti a mai irányokat. Nemzeti erőnket szétforgácsoljuk és minden rossznak kaput nyitunk. (Ugy van! Ugy van! a néppárton.) Szerinte a népiskola óvoda nélkül csak fél munka. (Derűtlenség.)

Példákat hoz fel a ruthén vidékekről, melyekkel a nemzetiségi iskolák rossz irányzatát bizonyítja. Fennhangon hirdetik, hogy a ruthéneket különböző módzatok szerint segítik. Hát nézzük csak. Az inség-alap legnagyobb részét sárosi cigányoknak adták ki, kik utakat építettek azon a vidéken és segítettek a főszolgabírónak a víz lecsapolására szántóföldjéről. (Mozgás.)

Hosszasan festve a ruthén nép állapotát, a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a néppárton.)

Nemzetiségi hang.

Ruzsiák János tót nemzetiségi képviselő a nemzetiségi kérdésről beszél. A miniszter egy ízben azt mondotta, hogy ő nemzetiségi kérdéseket, illetve politikát nem ismer. Igazat ad abban a miniszternek an yiből, hogy nemzetiségi képviselő nem ült még a parlament-

gatta a szívét. Milyen sok évig volt hűtlen ehhez az asszonyhoz, ehhez a gyermekhez!...

— Papa! — ujjongott Ninette, s kitérte a karját, hogy megölelje az idegent.

Az pedig letérdelt az ágyacskánál, heves érzelem rohanta meg, arcát a fehér párnákba temette.

— Anyácskám, jöjj hozzánk.

Jeanne közelebb ment. A férfi fölkel, s szívből, melegen, lesütött szemmel kérte Jeanne bocsánatát. Egy kis ideig aztán csönd volt a szobában. S a leánya szava hallatszik:

— Bocsásd meg a mi vétkeinket, miként mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek...

Jeanne legyőzve suttozza a férje nevét és odanyújtja neki mind a két kezét.

— Drágám, — feleli a férfi — egész életem nem lesz elég arra, hogy jóvátegyem a sok igazságtalanságot. Tudsz-e majd feledni?

— Papa! — szól közbe Ninette.

Arra a gyermekhez fordul.

— Papa! — ismétli a gyermek, mintha végtelen boldogságot érezne azokért a szavakért.

A lemenő nap utolsó sugarai világolták be a szobát, amelyben Jeanne annyit szenvedett. Most már egy szép jövő reménye ébredt a szívében, a szerelem új, friss bimbói titkon már fakadoztak. George pedig a felesége szemében elmúlt napok ragyogását látta meg.

ben. Amde, mint a legutolsó népszámlálásból kitűnt, Magyarország lakosainak fele idegen ajku, tehát nemzetiségi.

A nemzetiségeknek szintén hatalmas törtenetük van, tehát némi jogaik is lehetnek (Mozgás.)

Hodossy Jenő képviselő azt mondotta volt, hogy a tótoknak sem intelligenciájuk, se kulturájuk, se műveltségre érzékük nincsen s a Rákóczy idejében behozott jobbágyságból fejlődött. Hát ő ezt egyszerűen valótlannak mondja.

Elnök: T. képviselőház! En azt hiszem, hogy ez a dolog nem tartozik most ide, azért kérem a képviselő urat, maradjon a tárgynál. (Általános helyeslés.)

Ruzsiák: Jól van, hát akkor elhagyom a fejtegetéseimet. Miért nincs műveltsége a tót népnek? Azért, mert nincsenek iskolái, nincsenek végrehajtva a nemzetiségi törvények. Felolvassa az egyik törvényt, mely arról szól, hogy a nemzetiségek saját anyanyelvükön képezhessék magukat. 1848-ban hozták ezt, de még végrehajta nem volt. A tótoknak nincs egyetlen magasabb tót nyelvű iskolája, intézete, nincs egy iskola, hol a tót nyelvet kötelezőleg, vagy csak még rendkívülileg is tanítsák. A középiskolákban vannak angol, francia nyelv tanárok, de tót nincs, azt a nyelvet, melyet két millió nép beszél, mely hivatva van arra, hogy majdan a közigazgatásban és igazságügyben azon a vidéken hivatalos legyen, azt nem tanítják.

Felkiáltások: Ohó! Nagyon messze megy!

Ruzsiák: Nemzetiségi képviselő-társai nevében határozati javaslatot nyújt be az 1868. 44. t.-cz. 17. és 18. §§-ainak mielőbbi végrehajtására.

Alamizsnát a felekezeteknek.

Bakó József: A tanítóságról szól. Nélünk a tanügyi rendszer akképpen változik, amint más és más miniszter ül a bársonyszékben. A tanítóképzésekben véleménye szerint tanítóknak kellene tanítani, mert a hogy a jó papot csak pap, a jó katonát csak katona nevelheti fel, éppen úgy jó tanítót csak jó tanító nevelhet. (Helyeslés a szélsőbalon.) Egy másik dolog is hátráltatja a tanítók működését: először a mai tanrendszer és a túlszűfolttság. (Ugy van! Ugy van!) Maguk a tankönyvek s a magoltatási rendszer törlemlők volnának a népiskolákban. Az elemi iskolában egyetlen tankönyvre volna szükség, ebből tanítának meg mindent, (Helyeslés.)

Bakó József: Iskolafenntartóknak tanítókönyvtárról kell gondolkodni, alkalmat nyújtani nekik az állandó művelődésre. Végül a tanítóknak teljes nyugdíjat kíván. Ezután a felekezeti kérdésekre tér át. A protestánsoknak hovatovább elviselhetetlen lesz az adóteher. Ezen segíteni kell. Követeli az 1848. XX. t.-cz. végrehajtását s apellál az ellen, hogy szentesített törvény csak a könyvekben létezzon. Senki érdekét nem sértheti az, mert szentesítve van. A protestáns felekezetet nemcsak az egyház, de az iskola fentartása is nyomja. Holott a népnevelés nem különleges protestáns, hanem állami érdek is s ezért támogatni kellene ebben az államnak. (Helyeslés). A protestantizmus századok óta azon van, hogy a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget terjessze s nem irigyl a katolikusok folyton növekvő fényét, pompáját. (Ugy van!) De amihez joga van, azt megkövetelheti. Ilyen joga van az 1848. XX. t.-cz.-hez, mert hiszen az már szentesítve van. És aki annak ellene szavaz, az nem tiszteli a törvényeket. Hazánkban van egy nagy latifundium, mely a tanulmányi alap, ennek korlátlan ura a kultuszminiszter. Ennek kezelésével nincs megelégedve. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés, tetszés és taps a szélsőbalon.)

Öt perc szünet.

Szünet után

Madarász Imre a protestánsok érdekeit védi. A magyar protestantizmus soha sem bántotta másnak jogait, csak a magáét védte a multban s ezt kéri most a jelenben is az 1848. XX. t.-czikkben. Kéri annak elfogadását. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Madarász Imre pártolja Veres határozati javaslatát.

Keoskeméthy hosszasan fejtegeti a felsőbb iskolák szaporításának szükségét és sürgeti egy harmadik egyetem felállítását, illetve a debreczeni főiskolának egyetemmé leendő kiegészítését javasolja.

Elnök a vitát bezárja.

Végül még Wlassics emelkedett szólásra kijelenti, hogy a két határozati javaslattal szemben ragaszkodik kifejtett álláspontjához. A hol — ugymond — az osztatlan magyar nemzet érdeke van veszélyeztetve, ott nem a törvény betűje, hanem a szelleme szerint jár el és fog mindenkor cselekedni. Tót középiskolat nem engedélyez mindaddig, míg a tiszta magyar hazafiságra garanciát nem kap.

Veres József és Molnár János elfogadásra ajánlják határozati javaslataikat, melyek följött holnap fog a ház névszerinti szavazással dönteni.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Április 26. A Sebes-Körörs társulat közgyűlése d. u. 8 órákor.

Május 11. Hangverseny a Fekete Sasban d. u. 5 órákor.

Május 27. Katolikus majális.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kik hátralékban vannak, hogy előfizetéseiket hozzánk juttatni sziveskedjenek.

* Leó-ünnepély a papnővelében. A nagyváradi I. szert. papnevelő intézet kebelében sz. Bor. Károlyról nevezett egyházirodalmi kör a pápa 6 Szentsége pápaságának negyedszázados évfordulóját Leó-ünnepélylyel üli meg ma, pénteken délután 5 órákor. A szép ünnepély műsora a következő:

1. Pápai himnus. Enekl: a növ. papság énekkara.

2. Elnöki megnyitó. Tartja: Bencsik Pál IV. é. np.

3. XIII. Leo. Oda, írta: Bán Aladár, szavalja: Gyepes Imre III. é. np.

4. Salve Regina. Zenésítette: Beleznay Antal, előadja: az énekkar.

5. XIII. Leo pápasága. (Részlet a pályadíjat nyert dolgozatból). Írta és felolvassa: Molnár János, III. é. np.

6. A Kewlári búcsu. Melodráma; írta Heine Henrik. Zenéjét szerezte Krinninger Ferencz. Előadja: Puskás János, I. é. np Zongorán kíséri Beleznay Antal, karnagy.

7. A Honfi imája. Zenéjét szerezte Beleznay Antal. Előadja: az énekkar.

* Összeférhetetlenség a városnál. Rosenthal Mór borhamisítása ügyéből kifolyólag érdekes összeférhetlenségi esetet tárgyalt tegnap a városi tanács. Bordé Ferencz tanácsnok volt eddig a borellenőrző bizottság elnöke. Főjegyzővé választván, II. fokban most az ő referálása alá tartoznak a borhamisítási ügyek. Ez a két funkció pedig összeférhetetlen, mert ugyanazon ügyben kell referálnia, amelyet esetleg megfelelbezz. A kérdéses ügyben teendő intézkedések megtételére felkérték a polgármestert.

* Mészárosok figyelmébe. Folyó hó 20-ától a délutáni vágást rendelte Gerő Armin rendőrfőkapitány a következő hivatalos hidetményben: A beállott melegebb időjárásra és a fenforgó jéghiányra való tekintettel a vágóhídi felügyelő javaslatára f. hó 20-tól kezdődőleg elrendelem a vágóhídon a délutáni vágást. Miről érdekelteket továbbá vágóhídi felügyelő tudomás és miheztartás végett az uton értesitem. Gerő Armin rendőrfőkapitány.

* **Katholikus Szabad Liceum.** A Katholikus Szabad Liceum zárónapjének tegnap leközött műsorán utólag változás történt. *Tutsek* Ferencné és *Nevorall* István u. i. nem a Rákóczy-indulót, hanem *Nevorall* Istvánnak magának egy kitűnő Magyar indulóját fogják előadni. Az estélyre tömegesen váltanak ugyan jegyeket minden nap; sikerült azonban a főgimnázium disztermének czélszerűbb beosztásával a székeket úgy elhelyezni, hogy a régi kényelem mellett jóval több ülőhely lesz elhelyezhető. Belépő-jegyek tehát még mindig válthatók nappal a Tiszántúl kiadóhivatalában, este 6 és 7 óra közt a szerkesztőségben, valamint szombaton este 5 órától kezdve a főgimnáziumban. Ülőhely ára 1 korona, állóhely 60 fillér.

* **Egy óvoda környéke.** Az ez évi kövezési programba Lakatos-utcát is felvették. Azonban ez utca déli végén, a hol az állami óvoda van, valóságos pocsolya van, az utcából kifolyó víz az uttest mellett összegyűlemlik. *Dús* László városi főügyész tegnap beadványt intézett a tanácshoz, amelyben rámutat az állapotokra s kéri, hogy első sorban ezen utca rendezését fogantossítsa a város.

* **Horánszky betegsége.** *Horánszky* Nándor kereskedelmi miniszter válságos állapota a képviselők körében nagy részvétet kelt. *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter már tegnap értesültek a Házban *Müller* Kálmán egyetemi tanártól és a nagybeteg kezelő orvosától a baj súlyos voltáról.

* **Hamis az idő.** Czírább és hamisabb időjárás régen nem volt vidékünkön, mint az ide. Mintha csak játszani akarna a természet, olyan tréfát űz napról-napra velünk. A telet tavaszi időjárásban, a tavaszt meg téliesen kell eltöltenünk. Az április mindig furcsa hónap volt, de az idén főleg kitett magáért. Pár napig meleg idő járt, mint júniusban, most meg már fúj a szél s tegnap esett az eső annyira, hogy a téli kabátok is előkerültek, vagy a fogasról, vagy a zálogházból.

* **Egy Mária leány temetése.** Sokaknak feltűnt tegnap délután egy impozáns és meghatározó temetési menet. *Gábris* Máriát kísérték utolsó útjára, ki öt hónapi súlyos szenvedését bámulatos megnyugvással, igazi Mária leányhoz méltó lélekkel viselve, az utolsó szentségek példás felvétele után jobblétre szenderült. Tegnap d. u. 4 órakor temette *Serly* Viktor káplán s a gyász menetben a Szt. Vincze ház apácái és diszruhában az összes Mária leányok megjelentek szeretett társnőjükhöz adva végtisztességet.

* **A budapesti betegsegélyző ügye.** Emeltük, hogy a »Magyarság« című budapesti újság milyen erős támadást intézett a budapesti kerületi betegsegélyző pénztár elnöke és igazgatója ellen s azzal vádolja őket, hogy könnyelmű és vétkes manipulációkkal juttatták a zűlésbe a pénztárt. A cikkben felhozott vádakra vonatkozólag dr. *Kovács* Pál képviselő a szerdai ülésben interpellációt is intézett a miniszterhez. *Neuschloss* Ödön, a kerületi pénztár elnöke a fővárosi lapokban nyilatkozatot tesz közzé, amelyben a cikk tartalmát valótlannak mondja s kijelenti, hogy annak szerzője ellen megindította a sajtópert.

* **A mohácsi vész előtti időkől.** Érdekes füzetet bocsátott ki Szabolcsvármegye, amelyet Biharvármegye törvényhatóságának is megküldött. A füzet latin szövegben közli azokat az okmányokat, amelyek a mohácsi vész előtti időkől valók s érdekes adatokat tartalmaznak az akkori viszonyokról. Emeli a mű becsét a latin szöveghez fűzött magyar nyelvű magyarázat. Mint forrás munka, igen becses szolgálatot tesz a füzet a történelmi tanulmányokkal foglalkozóknak.

* **A világítás kérdése és a város pénzügyi helyzete.** A tegnap délután tartott városi tanácsülésen a polgármester felhívására *Bordé* Ferenc főjegyző ismertette a világítás kérdésének mai helyzetét. Kijelentette, hogy a házi-kezelés berendezésének költségvetését most állítja össze a szűkebb bizottság. Kedden délután fogja a világítási nagy bizottság tárgyalni az előterjesztést. Két alternatívát ajánl. A tervezetet vagy közvetlenül az ajánlattevőknek küldje meg a tanács, hogy az ajánlott összegekkel töltsék ki s küldjék be, vagy a közgyűlés határozzon, hogy ilyen módozatot követ, vagy új nyílt pályázatot hirdet. — *Ragány* János v. főszámvevő szólalt fel érdeklődés mellett. Még nem bizonyos szerinte az sem, hogy villamos világítás lesz. A gázgyár egy évvel hajlandó meghosszabbítani a szerződést. A város mai helyzetében nem lehet 40 ezer koronával szaporítani a kiadásokat csak azért, hogy az utcai világítás fényesebb legyen. A járvölgyi ajánlat is előtűnik van, hátha ezzel sikerül olcsóbban megoldani a kérdést. A közúti vasutnak is csak az esetben adna áramot, ha ebből a városnak némi előnye, haszna lenne. — Mindenekelőtt pedig időt akar nyerni. A 20—30 ezer koronával nem igen dobálódhatunk. Míg a városnak pénze nem lesz, világítsunk úgy, mint eddig. Neki kötelessége felvilágosítani a tanácsot, közgyűlést, sőt a polgárságot is, hogy a város mizerabilis állapotok előtt áll. — *Bordé* Ferenc a döntő határozat szükségességét hangsúlyozta. A telepet esetleg 15 évi bérbe is lehet adni. — Végül *Komlóssy* József a villamostelep helyéül az új járványkórház mellett levő 3 hold üres telket ajánlotta, amely a városé.

* **Közevezés.** *Beothy* László főispán *Fognár* Ernő végzett joghallgatót közigazgatási gyakoronkká nevezte ki.

* **Vázsonyi méltatása.** A demokrataságban tetszelgő lapok világáá kürtölik, hogy csak a klerikális, ultramontán lapok írják az ő »Mesiásuk«: *Vázsonyi* Vilmos ellen. Itt adjuk azt a gyönyörű méltatást, amit egy református hírlapíró: ifj. *Móricz* Pál ír a kozmopolita-demokrata képviselőről:

»A szájhívez demokrata vezér, korunk egyik jeles dudája, megkapta Nagyváradon is amit érdemelt, a mire eddigi viselkedésével rászolgált. Kifűtyölték az öblös dudaként felfújt, a hamis széllal bélelt talmi »Mesiást«, kinek ha az eget verné a tudománya és ha az angyalok lilomjánál fehérebb volna a lelke, — a mi pedig épenséggel nem igaz, sőt inkább terézvárosi sajtószagú ő nagyságának az ekként való dicsőítése, — akkor sem érdemel mást tőlünk a magyar földön.

Ő magyar képviselő. Őt a magyar fővárosban választották meg, hát micsoda elvelemedettség és bűnös vakmerőség kell ahhoz, hogy uton-útfélen gyalázza a mi magyarságunkat? Akkor miért vallja magát magyarnak? Miért nem rúkkol elő vele nyíltan, bátran, hogy nemzetközi világpolgár? Ekkor a rendőrség nem az ellene tüntető hazafiás ifjúságot verné szét, hanem mist idegen izgatót — ő nagyságát — utasítaná ki az országból, a mely még állítólag ma is magyar föld, a melynek ezért történetét, hagyományait, nemzeti érzeit és eszményeit, hazafiás küzdéseit és hőseit tartozik megbecsülni és szent tisztelettel említeni mindenki — még Vázsonyi is, — ellenesetben kipu szatul innét.

* **Véres párbaj.** Tegnap délután véres kardpárbaj folyt le a várban. *Ujfalussy* György m. kir. pénzügyi fogalmazó vívott meg *Bude* cs. és kir. hadnagygal. *Ujfalussy* segédei *Galle* Adám és *Karácsonyi* Aladár voltak az ellenfele; pedig *Szekulich* főhadnagy és *Schuch* hadnagy. A párbajban *Ujfalussy* súlyosan megsérült, *Bude* hadnagy pedig könnyebb sérülést szenvedett.

* **Tanítói állások rendszeresítése.** Nagyvárad város iskolaszéke a községi iskoláknál alkalmazott hat helyettes tanító helyére ugyanennyi tanítói állás rendszeresítését kérte. Ezek a helyettes tanítók az iskolák túlszofaltsága folytán felállított párhuzamos osztályokat látják el. A városi tanács tegnap tárgyalta az iskolaszék előterjesztését s ki-mondotta, hogy az állások rendszeresítését majd akkor tartja szükségesnek, ha az iskolák kiépítve lesznek. Addig a szükség-hez képest helyettes tanítókat alkalmaz a város.

* **Határidők.** Az őr-utcai óvoda felülvizsgálata április 19-én délután fél 4 órakor lesz. — Biharvármegye székházában április 18-án d. e. 10 órakor erdei kihágási tárgyalást tartanak.

* **Utazás egy vasúti hid körül.** Kórház-utcán (azelőtt Hídegser-utcán) a szőlők felújítása következtében a forgalom rohamosan növekszik s a tervezett elmebajosok kórházának kiépítése után még nagyobb lesz ez utcán a személy- és kocsiforgalom. A magyar államvasutak vonalának ez utcán levő kőhidja pedig oly szűk, hogy a járókelők közbiztonságát veszélyezteti. Különbben a szakértők szerint a hid annyira meg van rongálva, hogy közelebb újból kell építeni. Emeltük már, hogy a kórház-utcai lakosok a hid kiszélesítésének ki-
eszközölését kérték a várostól. A tanács a ké-relemben foglalt indokokat igazaknak ismervén el, elhatározta, hogy a hid kiszélesítése iránt átiratban megkeresi az államvasutak igazgató-ságát.

* **Az osztálysorsjáték tegnapi húzá-sán a következő nagyobb nyeremények sorsol-tattak ki:**

2000. koronát nyertek: 14683 25990 29790 36954 37881 40207 61459 75045 77462 83178 86828 93118.

1000 koronát nyertek: 5277 16359 24228 26615 26688 26760 27666 36409 38469 43082 47786 56924 62052 70140 81779 82432 86330 89605.

500 koronát nyertek: 4075 8234 8757 11303 12363 13694 23612 29501 38767 50169 67372 69803 71352 72275 73818 75717 76945 82350 85029 88813 90019 95062 95523.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Halálozások.** Egy derék öreg polgár haláláról részvéttel értesülünk. *Bartos* Bódog nagyvárad fodrász tegnapelőtt este meghalt. Az elhunyt mint altiszt végig küzdötte a név-telen hősök között a szabadságharcot s halálával ismét kevesebb azoknak a száma, akik hősiiesen küzdöttek a haza szabadságáért. Temetése ma, pénteken délután 3 órakor lesz a Szent János utcai gyászháztól. Az ipartestület a következő értesítést adta ki:

Felkérem az Ipartestület előjáróságának t. t. gjait, valamint az ipartestület köte-lékéhez tartozó iparos polgárokat, miszerint *Bartos* Bódog elhunyt közbeesülésben állott szorgalmas iparos polgárnak, volt előjáró-sági tagnak, április hó 18-án pénteken dél-után 3 órakor Szent János-utca 335. számú házánál megtartandó végtisztesség tételénél megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1902. évi április hó 17-én. *Bertsey* György, ipar-testületi elnök.

A családi gyászjelentés a következő:

Öz. *Bartos* Bódogné szül. *Guby* Tekla, mint neje, ugyszintén testvére *Bartos* Miksa, sógornéja öz. *Bartos* Ferencné valamint szá-mos rokonok, jó barátok nevében, mély fájda-lommal tudatja a legjobb férj, testvér és ro-konnak *Bartos* Bódog volt 1848. 49. honvéd altisztnak f. évi április 16-án este fél 8 óra-kor, hosszas szenvedés után történt gyász-os elhunytát. A megboldogult drága halott hűlt tetemei folyó hó 18-án d. u. 3 órakor fognak

a róm. kath. egyház szertartása szerint Szent János-utca saját házában bezengettetni és a váradi-olaszi-i temetőben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent miseáldozat az elhunyt lelki üdvéért folyó hó 19-én délelőtt 10 órakor fog a Premontrei-rend templomában az Egek Urának bemutatni. Mely végben az Egek Urának rokonai, barátai és tisztességtelre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradi, ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradi, 1902. ápr. 17. Aldás és béke p. raira! — Körösi Károly és neje, valamint Körösi Károly mint testvér, nemkülönben Körösi Juliska, Szentpétery Róza és An. leben József mint unokaöccse egy a magok mint az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvél tudatják a szerető jó testvér, nagynéne és rokonnak **Körösi Máriának** folyó évi április hó 17-én délelőtt hosszas szenvedés következtében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyan e hó 19-én délelőtt 10 órakor fognak Nagyteleki-utca 523. számú gyászaházról az ev. ref. egyház szertartása szerint tartandó gyászima után a központi temetőben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtelre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradi, 1902. április 18-án. Béke hamvairai!

* **A városligeti csendélet.** Nagyváradnak kevés üdülő és sétateret van. A város rengeteg összeget költött a nagyhid környékén levő házak kisajátítására, hogy a Városligetre megfelelőbb utat nyithasson s az egészséges levegőjű teret a közönség részére hozzáférhetőbbé tegye. De a közönség nem használhatja ezt a sétateret, mert katonai dobosok és kürtösök előzönlök az egész ligetet s olyan fülsiketítő zajt csapnak, hogy menekül mindenki a közelükből. A városi tanács belátta, (ezuttal hanyadszor?) hogy a mostani állapot mellett csak kidobott a mit a ligetre költ a város s elhatározta, hogy erélyes hangon átiratban hívja fel a katonai parancsnokságot arra, hogy a dobosokat és kürtösöket a Városliget helyett más helyre vezényelje, ahol nem okoznak lármájukkal kellemetlenséget a közönségnek.

* **Szerencsétlen fanyesés.** Jókai ismert novellájából kitért-tragédia ismétlődött némi változtatással Nagyváradon. A kolozsvári-utcai 45. számú háznál a házmester a rendes tavaszi fanyesgetést végezte. Az egyik hatalmas akác magasba nyúló ágát, mely már jórészt el volt fűrészelve, kötéllal húzogatták az ellenkező oldalra, nehogy a tetőre zuhanjon. A nagy erőlködés közben a kötél elszakadt, a beléje kapaszkodók pedig a nagy lökés következtében hanyattestek. A házmester az esés folytán súlyos sebesüléseket szenvedett s az egyik lábát is kificzomitotta. A sebesült embert odahaza ápolják.

* **A hírlapok utcái elárúsítása.** A belügyminiszter, a hírlapoknak utcái elárúsítására vonatkozó régebbi körrendeletét oda módosította, hogy ezentul nem nyolcz napra, hanem három hónapra adható meg a hatóságok részéről az előzetes engedély. Ezzel kapcsolatosan egy másik intézkedést is tett a belügyminiszter. Mivel ugyanis nem egy ízben előfordult, hogy az újonnan indított hírlapok egy már létező és elterjedt lap címéhez és alakjához annyira hasonló címet és alakot vesznek föl, hogy ezzel a közönséget könnyen tévedésbe ejtik, — ennek elkerülése végett utasítja a belügyminiszter a törvényhatóságokat, hogy olyan hírlapok utcái elárúsítására, amelyeknél a fentebbi körülmények mutatkoznak engedélyt ne adjon.

* **Rendőri hírek.** **Friedmann Aronné** Bányász 13. sz. alatti lakása zároskamrájából tegnap eltűnt két hizott, liba és egy csomó fehérnemű. Ismeretlen kitért betörő tolvajt nyomozza a rendőrség. — **Zimetbaum Pinkász** Zárda-u. 1. sz. alatti lakása udvaráról, az oda

szellőztetni kitért ágynemű közül 3 párna (80 korona értékben) eltűnt. Szintén nyomozás.

* **Találtatott.** Egy zsebkendő, 1 korona 40 fillér aprópénzzel és egy húsbevásárlási könyv. Igazolt tulajdonosa átvetheti **Mendelényi Béla** rendőrfogalmazónál.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradi Fehér Kereszt Egylet tegnap délután 4 órakor választmányi gyűlést tartott a városháza nagy termében. Mezey Mihály elnöklése alatt jelen voltak: özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné védnökkel helyettes és elnök, Ritoók Zsigmondné, Mezey Vilma, Huzella Gyuláné, özv. Recht Ignáczné, Batig Ferenczné, Kunyhóssyné, dr. Kornstein Lajos, dr. Gyémánt Jenő, Gerő Armin, dr. Baróthy Akos, dr. Gyöngyössi István, Beczkay Lajos, May Sándor, dr. Rácz Odón.

Köszöntettel fogadtattott el elnök elszámolása a varratott fehérneműekről, elhatározott, hogy ez év május 25-én 400 kor. jutalmat osztanak ki azon tápszülők között, kik reájuk bizott gyengébb, beteges gyermeket gondos ápolás, fűtődés árán az egyletnek megmentették, elhatározott, hogy **május 10-én** az összes gyermekeket nyári ruházattal látják el, elfogadtattott igazgató orvos azon előterjesztése, hogy helyben és vidéken védhölgyek neveztetnek ki a gyermekeknek lakásaikon ellenőrzése céljából.

Az egylet által gondozott csecsemők és gyermekek száma **1034.** A halálozási arány igen jó 7%. A választmány kimondotta legközelebbre egy **elnökök választó** közgyűlés egybe hívásának szükségességét.

IRODALOM.

Hitelemzési vezérkönyv.

A ft. hitelemző és tek. tanító uraknak szíves tudomására hozom, hogy a kath. sajtó osztatlan elismerésével fogadott és ma már 800 példányban közközen forgó: **„Hitelemzési vezérkönyv a népiskolák hitelemzői számára”** című 2 kötetes, egyházhatalossági jóváhagyással kísért munkám még kapható és pedig 2 külön, diszes kötetbe kötve nálam 14 kor. bolti ár helyett **8 kor. beküldése esetén bérmentes szállítással;** fűzve pedig 5 kor. árba a Szent István-társulatnál Budapesten

Somogy-Szent-Lászlón, 1902. április hóban.

Gosztonyi Jenő,
plebános.

Május hónapban megnyílnak a szívek, a tisztelet és kegyelet virágai törnek elő, hogy koszorút fonjanak a legkegyesebb Anyának, május királyi ünnepének, Máriának. Szép szokás, hogy egész május hónapban szent beszéddel kapcsolatban délutáni ájtatosságot tartanak. Ezen ájtatosságok és a Mária kultusz emelése érdekében két kötet Mária beszédet bocsátottam közközzre: **»Mária virágai«** és **»A titokteljes asszony«** címmel. Minden kötet külön-külön 16 szent beszédet tartalmaz dr. **Zelliger Vilmos** átdolgozásában. Egy-egy kötet ára bérmentve 1 kor. 20 fill; — együtt megrendelve 2 kor. bérmentve. A gonddal kidolgozott szent beszédek megrendelhetők **»Oktató Népkönyvtár«** címén Budapest, VII., Csömöri-ut 32.

Igazságszolgáltatás.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter **Füzessy Sándor** nagyváradi kir. törvényszéki írnokot a kassai kir. ítélőtáblához helyezte át.

Kinevezés. Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnök **Dóduly János** napidíjas szolgát az élesdi kir. járásbíró-sághoz III-ad oszt. hivatal-szolgává nevezte ki.

A politizálás vége.

Még a múlt év december egy vasárnapján **»Samu zsidó«** bihari korcsmájában borozgatott **Szabó Ferencz Fejér** Sándor komájával s ugyancsak vitatták nagy tudáskossággal a liberális és függetlenségi párt sarkelveit. A nagy politizálás közben észre sem vették, hogy már a tizedik üveg járja s nem annyira a higgadt érvelés, mint inkább Samu zsidó bora szolgáltatja az ugyancsak borizó gondolatokat. Talán reggelig is kóstolgattak volna, ha Szabó Ferencz szőlősgazda meg nem ütközik a már izleni egyáltalában nem akaró bor kellemetlen fanyar ízén. Tüstént elő is terjeszté proppozícióját, meginvítálva a korcsmabelieket egy kis saját pinczéjében megejtendő borkóstolásra.

Felkerekedett a borozó karaván, s valamennyiök kíváncsian lesték az eredményt, mert faluszerre nagy hire volt a Szabó uram tiszta borainak.

Az első pohár után a többi még jobban izlett, amint azt a megeredt hatalmas politikai vita is bizonyítja lenn a pince mélyében.

Hajnalodott már az idő, midőn vége szakadt a poharazásnak s a lépcsőkön mind-egyik ment volna felfelé a felvilágra, ha birta volna a lába. Szabó uram pedig ugyancsak biztatta Fejér Sándor komáját, **no komé, most mulasd meg mennyire van igazsága a kor-mánynak.** Kerekedett is erre olyan parázs kis zene-bona, hogy midőn a zajra **Farkas István** hetes lenézett, dorong suho ást s a tömeg ittas ember lábai alatt Fejér Sándort látta bevert koponyával.

Fejér 8 hétig nyomta az ágyat s jelentést is tett a hatóságnak.

Az ügyel tegnap foglalkozott **Millye Gyula** elnöklése alatt a kir. törvényszék büntető tanácsa s bűnösnek mondta ki **Szabó Ferencz** és **Farkas István** szolgálégynt mint tettes társakat a súlyos testi sértés büntetésben, és **Szabó Ferenczet 6 havi börtönre, Farkas Istvánt 2 havi fogházra** ítélte.

Másodrendű vádlottnál tekintetbe vette a kir. törvényszék, hogy gazdája segélyére sietett s hogy inkább csak szét választani igyekezett a verekedőket.

Az ítéletben a kir. ügyész megnyugodott a vádlottak azonban felebbezték.

TANUGY.

A latin írásbeli érettségi új rendje.

A fokozatosan életbelépő új tanterv intencióinak megfelelően, minthogy a latin nyelv tanulásának végső célja a magyarról latinra való fordítás eseteit, lényeges átváltozáson kellett átmennie a latinnyelvi érettségi vizsgálatok írásbeli részének is. A vall.- és közokt. miniszter az összes illetékes tanügyi hatóságok meghallgatása után f. hó 14-én 22232. sz. a. kibocsátott rendeletével részletesen szabályozta ezt a fontos és úgy a tanárokat, mint a tanulókat egyaránt közelről érintő kérdést.

Ezentul a rendelet értelmében latinról magyarra fognak a jelöltek fordítani, még pedig vagy legalább 30 nyomtatott sor prózát, vagy legalább 25 sor verset a gimnáziumban tárgyalt, esetleg más íróknak is nem olvasott műveiből. A fordítás történeti és régiségtani magyarázatokkal kísérhető, de nyelvtani vagy stiláris fejtegetések, minőket a közoktatásügyi tanács javaslatba hozott, nem kívántatnak meg. A tanulók szótárt használhatnak, de a tanár mindennemű utbaigazítástól vagy magyarázattól tartózkodni köteles.

A fordításra szánt idő ugyanaz marad, szintugy a dolgozat kalkulusának hatálya is, tehát aki elégtelent kap, csak egy év múlva tehet ismét vizsgálatot.

Ez évben a júniusi, szeptemberi és decemberi érettségi vizsgálatokon mintegy át-

megetül kétféle szöveget kapnak a tanulók fordításra: egy magyar és egy latin szöveget, melyek közül szabadon választhatnak. bármelyiket választják, dolgozatuk egyenlő értékűnek minősítendő.

A rendelet másolatát, mely még a hivatalos közlönyben sem jelent meg, a középiskolák a napokban fogják megkapni.

ZENE ES MUVESZET.

Jótekonycélú hangverseny.

Jelen évben nem lehet kifogás az ellen, hogy Nagyvárad városának nincs része zenei élevezetékben. A hangversenyek egész sorozatát hallottuk a télen, egyik szebb volt, mint a másik, nem is szóva a Katolikus Szabad Liceum előadásairól, a melyek szintén éreztették kiváló zeneszámokkal.

Most őszszállott városunk néhány zenekedvelője s tervbe vették, hogy még egy hangversenyt rendeznek a tavasz folyamán, még pedig a város szegényei javára. Bevonnák a hangversenybe a katonai zenekart, városunk legelső zenészeit s valamelyik fővárosi kiváló művészt, úgy hogy ez a hangverseny változatosság dolgában az eddigiek fölött fog állani. A sikert már az is bizonyítja, hogy a szervezés nehéz munkáját Szunyogh Lórándné urnő és Szamazsenka Ernő vállalták magukra.

A hangverseny részletes műsorát legközelebb közlésesszük. Egyelőre csak annyit jelzünk, hogy május 11-én, a Fekete Sas nagytermében tartják meg s kezdete d. n. 5 órára van kitűzve.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Felmér: Hoffman meséi. (Szoer Ilonka felvétele.)

Szombat: Bőrcze. (Szoer Ilonka felvétele.)

Vasárnap: New-York szépe. (Szoer Ilonka felvétele.)

SAN-TOY.

— Bilkey Irénke —

Igy kellene lenni volnánk a nevét Irénke. Nagyobb volt az aranyos csipője sarka, mint ő maga; s egy virágszokor mögött egészen kényelmesen elbújhatott. Akár bele is tétethette volna magát még egy kicsi virágnak.

Akkor a hangja is, mint ő maga: éppen csöppnyi. Hanem a milyen kedves Bilkey Irén maga, olyan kedves a hangja is. Néhol neki-neki merészkedik, kívág egy-egy magas hangot, aztán megint a rendes halk hangon énekel tovább. A hang gyengeségét pótolja kedélyes könnyed játékkal, ügyes mozdulatokkal és a mi fő: csinos külsővel. Így lesz ő gyenge hanggal is erős tagja a társulatnak, mint a hogy Kolozsvárt is erősen ünnepezték.

Szereplő-társaira kellemetlenül hatott a botrányosan üres nézőtér. Persze, előbb két telt ház az Ember tragédiájához, most jönnek megint a Szoyer-esték, csoda, hogy egészen üres nem volt a ház. Hej, kedves vendégek voltak tegnap a potya-jegyesek...! A szereplők kedve azonban nem jött meg. Anon Margit megmaradt, őt meg is tapsolták. Már Szathmáry-nak nem volt se kedve, se hangja, persze hogy sikere sem. Csak Krassnay pompás kínai császára s Bércze nek Csu-li szere-

pében most is fel-fellobbanó ügyessége kacagattatta meg néha a közönséget.

De kacagás után ijedten néztünk össze:

— Ber. szinte fádom, olyan kevesen vagyunk!

Dr. K. A.

Marseillaise-heccz.

Nagyvárad a hecczok városa.

Elég egy kis ügyvéd érkezése — és felekezeti hecczet csinálnak belőle. Elég egy ügyfél csengetés — és a katonai zenekart, az igazgatót meg nem tudom én kit kevernek a dologba és kész a szennécszó, a melynek semmi alapja.

Tegnapelőtt az Ember tragédiáját adták. A szépen sikerült fényes előadásnak főnyomója a francia forradalom képméneke vége, mikor a tomboló tömeg elénekelte a Marseillaisét. Ezt a jelenetet az első előadás alkalmával többször megpróbálták, nem a Marseillaise miatt, hanem az egész jelenetnek általában megkapó, frappáns hatása következtében.

Az Ember tragédiájában azonban óvatossá kell bánni az ismétlésekkel, mert a darab a nélkül is igen hosszúra nyúlik. Ezért a szereplők sem jelentek meg soha a hívó tapsokra, csak hogy annál hamarabb lehessen a következő képet kezdeni.

Tegnapelőtt reggel már süttögték itt-ott, hogy a Marseillaise ismétlést megtiltották a zenekarnak. A hírt megvitaták, aztán napirendre tértek fölülte s nem tulajdonítottak neki nagyobb fontosságot.

Este elkövetkezik az előadásban a francia forradalom jelenete, elénekelik a Marseillaisét, tapsolnak — és a függöny nem gördül fel. A közönség legnagyobb része megynyugodott benne, de néhányan a paha zsöllyéket és kőrszöket odahagyva, a földszinti állóhelyre és karzatra mentek s onnan rendeztek tapsöntést, elkecserekre követelvének a Marseillaisét. Mivel pedig nem kapták meg, volt a tegnapi lapok némelyikében egész zápor a kifakadásoknak támadásoknak jobbra és balra.

Pedig a letiltásról szóló hír egyszerűen mese. Ha a katonazenekar eljátszsa a Marseillaisét egyszer, eljátszsa az kétszer, vagy tízszer is. Katonák nem hozták. S különben a közönség nem is vette komolyan az ismétlés elmaradását, csak azok a kevesek, kiket elragadt a hír és tén. vagy valami más. Hogy mi az a más! azt tegnap már sejteni lehetett: a szombati bizottság tagjai közt egyik antimilitáris érzelmeiről ismert tag irást körözött, melylyel a tárgyban sürgősen össze akarják hívni a szombati bizottságot.

Szóval heccz volt, melynek még nagyobb heccz lehet a folytatása. Epp azért a komolyan gondolkodók figyelmébe ajánljuk, hogy az ismétlés egyszerűen azért maradt el, mert a függöny lebecsátása után gyenge lévén a taps, az ügyfél csengetett s a párisi diszletek helyett a londoni képet állították be rögtön. Ott pedig egyenesen képtelenség lett volna a forradalmi himnusz elénekelni. Ha tényleg akartak, tetszett volna az ügyfél csengetését megabozugolni.

Azt azonban határozottan elítéli a közönség, hogy egyesek egyéni véleménye miatt tüntetések legyenek a színházban s esetleg a katonazenekarral is kellemetlenség-k támadjanak. A katonazenekar ocsó volta mellett kitűnően bevált, jobbat nem kapunk. ha tüntetőnk a felük tet-jére állanak is. Es végre is a Színházi Színháznak a katonazenekarra van szüksége, nem pedig tüntetőre.

Ebben az ügyben az igazgatótól a közönség nyilatkozatot kaptuk.

A lapok tegnapi hírével szemben nem méltatlan kijelentem, hogy a Marseillaise éneke vonatkozólag a hadi-szparancsnokságtól semmiféle rendelet hozzájárul nem jött. A közönség óhajára a színtársulat személyzete annyiszor ismételhette volna meg a Marseillaisét, a hányszor a közönség kívánta.

A mi a tegnapelőtti előadásban előfordult ismétlés elmaradását illeti, az az ügyfél tolmácsosságából eredt, aki rögtön szűtszedte a diszleteket, hogy az előadás minél gyorsabban menjen tovább. Ez a tiszta igazság.

Somogyi Károly
színházgátló.

Szoer Ilonka Nagyváradon Szoer

Ilonka tegnap Budapestről Nagyváradra érkezett s este már végignézte a San-Toy előadását a nagypályából. Megjelenése a közönség közt nagy feltűnést keltett, minden látósfelje fordult s egyszerűen konstatakták, hogy bájos a mi vendégünk. Hogy ma a hangjától is el lesz ragadtatva a közönség, az előre megjósolható.

Szoer Ilonka vendéggjátékai.

Szoer Ilonka vendéggjátékai szinte páratlan érdeklődést keltettek a közönségben. A színház igazgatója már jöveve számolt a nagy érdeklődéssel s már is megállapodott Szoer Ilonkával, hogy a Hoffman meséi, Dener és New-York szépe után még egy este föl lép s hétfőn este a Willars dragonyosai című jeles operában vendégszerepel. Ugyancsak a színház igazgatója már korábbi tervéhez képest elhatározta, hogy a bérlelők iránt mindig tanúsított méltányossághoz híven Szoer Ilonka vasárnapi és hétfői vendéggjátékait bérletfolyamban tartja, jöhet az illusztris művésznő fényes művészetéhez méltó nagy áldozatokkal nyerte meg a vendéggjátékokra. Az első második előadásra a pótbérlelők ma délig jelenthetik be igényeiket.

REGÉNY-CSARNOK.

A tengerészeti szerződés.

Conan Doyle: Doktor Holmes kalandjai. I.

Iskolás gyerek koromban a legjobb pajtasaim közé tartozott egy Phelps Percy nevű fiú; egykoruak voltunk, csak hogy ő két osztálytal följebb járt. Nagy tehetségével minden esztendőben ő nyerte el az iskolai díjakat, s még az érettségi után is kitűnő bizonyítványért olyan jókora stipendiumot kapott, hogy tanulmányait a cambridgei egyetemen fényesen folytathatta.

Emlékszem, hogy voltak előkelő rokonai; anyai részről nagybátyja volt lord Holdhurst; a konzervatív párt híres képviselő tagja. Tudtuk ezt, mikor még egészen kisziny fiúk voltunk; de Phelpsnek azért nem volt haszna belőle. Őt annál jobban meghajszoltuk a játszóterén vagy ha csak módját ejthettük annál jobban oda vágtuk a nagy labdát a lábszársontjához.

Mikor aztán kilépett a nagyvilágba, persze mindez megváltozott. Később hallottam olyasféle híresztelést, hogy befolyásos emberek ajánlására jó alkalmazást kapott a külügyminisztériumban, olyan, amelyben tehetségét kifejthette, azután évekig semmit sem hallottam róla, míg egy regelen a következő levéllel terelte magára emlékezésemet:

Brierbue, Woking.

„Édes Walton!

Kétségtelenül emlékezel még az iskolaévről Phelpsre, ki az ötödik osztályban volt, mikor te a harmadikba jártál. Talán azt is hallottad, hogy nagybátyám állást szerzett nekem a külügyminisztériumban. Megtisztelő bizalmi állást töltöttem ott be azóta, de a rettenetes balsors egy csapással megsemmisítette egész jövőmet.

Hosszadalmas volna, ha szerencsétlenségemet írásban akarnám neked elmondani; ha

hajlandó vagy kérésemet teljesíteni, akkor ugyanis minden részletet előszóval fogsz tőlem meghallani. Most gyógyultam csak meg abból az ideg-lázból, mely kilencz hétig az ágyhoz lánczolt s még meglehetősen gyengének érzem magamat. Mondd csak, nem látogathatnál-e meg s nem vehetnél-e rá Holmes barátodat, hogy ő is veled jöjjön? Szeretném hallani az ő nézetét az esetről, daczára, hogy a rendőrség azt mondja, hogy most már semmit sem lehet tenni. Kérlek, hozd őt ide, mihielyt csak lehet: minden perc egy örökkévalóság, amíg ebben a rettenetes izgalomban élek. Mondd meg neki, hogy nem bíztam hiányában fordulok csak most ő hozzá tanácsért; ama csapás óta valósággal magamon kívül voltam. Most ugyan megint magamhoz tértem, de alig merek rágondolni az esetre, felvé, hogy ismét visszaesem betegségeembe. Még arra sem érzem magamat elég erősnek, hogy én magam írjak. E sorokat is diktálom!

Ugy-e, eljősz barátoddal régi iskolatársadhoz?

Olyan valami tehetetlen és megható volt az a mód, ahogy ismétellen könyörög, vigyem el hozzá Holmes, hogy kíváncsiának teljesítségéért nem tudom mit meg nem próbáltam volna. De jól ismertem Holmes-t tudtam, hogy mindenkinek a legnagyobb készséggel áll rendelkezésére, ha arról van szó, hogy művészetével a bűnt leplezze. Elhatároztam, hogy haladéktalanul főkerelem. Egy órával a reggeli után már ott voltam Baker-utcza régi lakásában.

Sherlock Holmes hálókabátban ült egy kis asztalnál s egészen belemerült valami vegytani elemzésbe. A Bunsen-égő kékes lángja fölött lombikban forrt és pezsgött valami folyadék, melynek lepárolt cseppjei egy kétkiteres üvegben gyűltek össze. Belépésemre barátom alig vetette föl a szemét; a kísérlet, melylyel foglalkozott, bizonyára nagyon fontos volt. Leültem egy karosszékre és vártam, mialatt Holmes cseppentő palackját hol ebbe, hol abba az üvegbe mártotta bele. Végre a kész oldatot kémlelő csőbe töltte, kezében egy szalagocska lakmuspapírossal hozzám lépett.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Horánszky állapota.

Budapest, apr. 17. (Saját tud. távir.) Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter fölött ma délután Diener Lajos házi orvossal egyetemben orvosi konzilium volt, mely megállapította, hogy a *lobbosodás folyamata erősen terjedt*. Állapota különben kielégítő. Hőmérsék *egy fokkal* emelkedett.

Kruitzinger felmentve a gyilkosság vádjá alól.

London, apr. 16. A Reuter-ügynökség azt jelenti Graafreinetből, hogy e hó 7-én a Kruitzinger ellen tartott tárgyaláson az államügyész, amikor tanunak felhívták, bemutatta Kruitzingernek egy Sheperhez intézet levelét, a melyet az angol csapatok elfogtak. Ebben a levélben Kruitzinger sajnálkozását fejezi ki azon, hogy Sheper a cantebói kerületben házakat gyújtatott fel s általában humánus embernek mutatkozik be. A törvényszék Kruitzinger mind a négy gyilkosság vádjá alól felmentette. A fogoly az ítélet kihirdetése után kiment, de mindjárt azután visszahozták és a törvényszék minden egyes tagja kezét fogott vele. (M. T. I.)

Két tűzér balesete.

Budapest, április 17. (Saj. tud. táv.) Kistétény környékén gyakorlatoztak ma a tűzterek s heves rohamban igyekeztek egy domb tetején elfoglalni állásaikat.

Az örült vágatás közepette az egyik ágyú hátsó tengelyén ülő két tűzér lebukott. Az utánna rohanó ágyukat meg állítani már nem sikerült s így mind kettőn át-gázolt az egész üteg. A szenvedett súlyos sérülések folytán az egyik a hely színén meghalt a másik pedig alig éri meg a reggelt.

Vilmos császár koszoruja.

Bécs, ápril 17. Vilmos császár megbizta Bülow őrnagy német katonai attasét, hogy őt Pálffy Andor gróf testőrkapitány temetésén képviselje és nevében koszorút tegyen a koporsóra. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 197.

Pótbérlet —.

Ma, pénteken, 1902. április 18-án

Hoffmann meséi.

Opera.

S Z E M E L Y E K:

Hoffmann — — — —	Perényi József
Miklós — — — —	Kulinnyi M.
Luther — — — —	Bognár János
Lindorf — — — —	Pintér Imre
Stella, operaezenekes — —	Szojer Ilonka
András, Stella szolgálja —	Bézei Gyula
Csaposlegény — — — —	B. Horváth Irma
Herman — — — —	Vank István

HELYEK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölgye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr., Tamlászek 1 frt. Erkelvölés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkelvölés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 80 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdet 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szombaton, április 19-én

B Ö R E G É R.

Operette.

KÖZGAZDASÁG.

Ketch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

A Tőzsze eredeti távirata

Háziárak.

Budapest, április 17.

Buza októberre — — — —	8 01
Buza áprilisra — — — —	8 93
Tengeri — — — —	5 16
Rozs okt. — — — —	6 58
Zab ápr. — — — —	6 96
Káposzta, fejező, aug. — — — —	—

Értéktőzsde

Budapest, április 17.

Osztrák hitel — — — —	697.—
Magyar hitel — — — —	701.—
Államvasút — — — —	—
Pimamurány — — — —	509.50
Magyar jelzálog — — — —	472.—
Salgótarján — — — —	—
Wagon-kölcsön — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzszen 1902 április 17-én.	
Magyar aranyjáradék 4% — — — —	119.85
Magyar koronajáradék — — — —	97.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2% — — — —	120.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2% — — — —	100.60
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból — — — —	120.—
Magyar földterhermentelési kötvény 4% — — — —	97.30
Italmérési jog megváltási kötvény — — — —	100.80
Horváth-szlavónföldterhermentelési kötvény — — — —	96.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön — — — —	202.—
Tiszszabványozás az erdélyi sorsjegyek kölcsön — — — —	104.—
Osztrák járadék papírban — — — —	101.40
Osztrák járadék ezüstben — — — —	101.25
Osztrák járadék aranyban — — — —	121.—

Osztrák korona járadék — — — —	59.40
Osztrák államkölcsön — — — —	153.—
Osztrák magyar bank részvény — — — —	15.98
Magyar hitelbankrészvény — — — —	690.—
Osztrák hitelintézet részvény — — — —	674.75
Parisi viza — — — —	95.42
20 frankos arany (frankofón) — — — —	1.08
Londoni viza — — — —	117.82
London viza — — — —	240.20
20 márkás arany — — — —	23.45

A szerkesztést felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Első nagyvárad gyári festékraktár,

Nagyvárad,

Nagy-Teleki-utca 532. szám, saját ház.

A megye legolcsóbb bevásárlási forrása:

1 kg borostyánkő szobapadlólack —	75
1 kg spiritus — — — —	1 —
1 kg amerikai — — — —	1 —
1 kg linoleum — — — —	1 —

5 féle színben gyorsan száradó tükörfényvel és tartóssággal bírnak.

Száraz és olajbátort festékek minden színben. Szobafestő és mázólc ecsetek jutányos árban, angol kocsilackok (Nobles et Hoare) ugy-szinte belföldi kocsi és butor lackok nagy raktára.

Festék különlegességekben nagy választék!

Vidéki megrendeléseket pontosan és lelki-ismeretesen teljesít. Árjegyzék kíváncsra ingyen.

Tisztelettel

Gallovits I.

Vendéglő és szállóhelyátvétel.

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség és jó-akaróim szíves tudomására hozni, hogy **Kőfaragó-utca és Uj-sor sarkán** levő

Farkas László-féle vendéglőt

1902 április hó 1-én átvettem és azt a **vendégszobákkal** együtt a mai kor igényeinek megfelelőleg újonnan átalakítottam.

Midőn ezt tudomásul bátor vagyok hozni, el-nem mulaszthatom, hogy a Wöber szálloda éttermé-nek 7 éven át voltam bérlelője s e hosszú idő alatt bő alkalmam volt a n. é. közönség irántam tanúsított szíves jóindulatát és pártfogását tapasztalni, melyért ez uton is forró köszönetet mondok; de e pártfogást annak tudhatom be, hogy mélyen t. vendégeimnek jó és izletes ételek, kitűnő italok és pontos kiszolgálás mellett a legmesszebb menő igényeit is képes voltam kielégíteni.

Itt egyidejűleg kiemelem, hogy a mennyiben a multban fő törekvésem volt t. vendégeim nagyra-becsült pártfogását kiérdemelni, ugy a jövőben is minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy jó és magyaros konyhám, frissen csapolt sör és csak közvetlen **termelőktől** vett kitűnő és különböző faju boraim, mérsékelt árak és pontos kiszolgálás mellett a további pártfogást kiérdemeljem.

Naponta friss és izletes villás-reg-geli, ebéd és vacsora jutányos árban kapható, ugyszintén **abonnensek** is elfogadtatnak mérsé-kelt árak mellett, továbbá **társas-ebédek és vacsorák** étlap szerint vagy megállapított ár mellett.

Szórakozásul egy fedett kitűnő teke-pálya áll a n. é. közönség rendelkezésére.

A további szíves pártfogást a jövőben is kérve, vagyok

teljes tisztelettel

Kecskeméty István,
vendéglős.

Flegman Armin divatterme, N.-Várad, Bémer-tér.

Állandó raktár

legjobb gyártmányu pamut és czérnavásznakban.

1 vég finom vászon	8.50
1 vég kitűnő Chiffon	5.80
1 6 személyes teríték	1.80
1 vég prima Canavász	5.80

Női fehéreneműek

leggyorsruháitól a legdiszesebbig

1 kitűnő női ing	98 kr.
1 szép női nadrág	75 kr.
1 fehér diszes szoknya	2.20 kr.

Menyasszonyi kelengye

minden kivételben

500 forinttól 3000 forintig.

Paplanok és függönyök

minden árban és minőségben, ugyisintén mérték után 24 óra alatt.

Férfi fehéreneműek

mérték után.

1 kész nagyon jó ing	1.30
1 kész legjobb ing	2.10
Batist, Zephir és Tourista ingek legolcsóbban.	

Legnagyobb raktár

kész női és leányfelöltőkben.

1 Kabát	4.40 kr.
1 Gallér	1.75 kr.
1 Paletot	10.— frt.

Óriási választék

SELYEM BLOUSOKBAN

1 Selyem Blouse	6.65
-----------------	------

Gyári raktár

N A P E R N Y Ő K B E N.

1 selyem napernyő	1.65
-------------------	------

Legujabb csipkegallérok.

1 Csipkegallér	98 kr.
----------------	--------

Különlegességek ruhadiszekben

mindennemű csipkék, selyemszallagok, bársonyszallagok, gombok, gyöngy és paszománydiszek, zsinórdiszek, szabókellékek legjobb minőségben és szolid olcsó árban.

Ruhaszövetek,

Tenniskelmék, fekete és krém szövetekben, francia mosószövetek és Batistokban kizárólagosan csak a legjobb minőségűek és kimondott újdonságok.

Finom angol szövet

1 ruha 6.50

Közönségesebb szövet

1 ruha 2.25

Fekete ruhakelmék

kezesség mellett.

1 ruhára — — — 4 frt.

Fekete selymek

óriási választékban.

1 ruha — — — 10.50

Blous selymek

gyönyörű mintázattal.

1 blousra — — — 1.95

Szines ruhaselymek

Fongé, Chincis, Lyberli és más minőségekben folytonos újdonságok.

1 ruhára — — — 15 frt.

5 forint bevásárlásnál minden ráfizetés nélkül egy ingyen fényképes mellű vagy medailon, vagy nyakkendő.

Minden 5 forintos bevásárlásnál egy 50 cm. magas és 40 cm. széles ingyen fénykép!!
Csupán keretért fizetendő 1 forint.

A tavaszi szezon

állítva van szerencsénk raktárunkon levő legujabb saten, selyem, szövet és mosó blousainkat, nyakkendőket, divatos alszoknyákat, nap- és esőernyőket, sétapálcákat, gyermekruhácskákat, férfi, női és gyermek keztyűket és harisnyákat ajánlani, melyek a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kaphatók. Nagy raktárt tartunk férfi, női és gyermek fehéreneműekben, továbbá mindenféle gyermek játékszerekben, gyermekkoszokban és reformszékekben. Szobadiszek, faldiszek, pálmák, továbbá evőeszközök, utazó-kosarak és bőröndök igen olcsó árban kaphatók.

Különös figyelmébe

ajánljuk a n. ó. vevőközönségnek, hogy minden 5 frtos bevásárlásnál egy 50 cm. hosszú és 55 cm. széles ingyen fényképet adunk, csupán a keretért kell a nagyobb fényképért 1 frt 50 kr., a kisebb fényképnél 1 forintot fizetni. Minden ráfizetés nélkül kap a vevő 5 frtos vásárlás után egy fényképes mellűt, vagy medailont, vagy nyakkendőt. Megjegyezni kívánjuk, hogy a vevők minden legkisebb bevásárlásról is kapnak szelvényt, mely összegyűjtve 5 vagy 10 forint összegig jogosít fényképre.

A nagyérdemű közönség partfogását kéri

Friss és Társa, korona- és fillér-bazár, Fő-utcza.

Minden 10 forintos bevásárlásnál egy 70 cm. hosszú és 50 cm. széles ingyen fénykép!!
Csupán keretén fizetendő 1 frt 50 kr.

5 forintos bevásárlásnál minden ráfizetés nélkül ingyen fényképes mellű vagy medailon vagy nyakkendő.

Egyedül álló legnagyobb nyaraló- és moly ellen biztosító vállalat.

Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

Telefon 243. sz.

Heiman Lipót és társa

Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

Telefon 243. sz.

női felöltők áruháza.

Mindennemű szőrmeáruk, u. m.: bundák, lábszákok, Coliek, ruhák, szőnyegek és minden e szakhoz tartozó áruk nyári megőrzésre elfogadtainak.

 Ünnepek és szombat napokon zárva.

Kiváratra a megőrzésre szánt tárgyak elszállítatnak.

Az összes raktárhelyiségek tüzkar ellen biztosítva vannak.